

zöld ágra vergődni nem tudó fölforgató eszméket, arról tanúskodnak, hogy meg tudják becsülni a meglevő jót, hálával viseltetnek honuk iránt, s a jövő fantasmagóriáiért nem áldozzák föl hazájuk boldogságát, nyugalmát.

* * *

A patronage-rendszer előnyeit méltatja az „*Archives d'anthropologie criminelle*“ július 15-iki számában Roux azon alkalomból, hogy ez évben fejezte be munkálatait az e czélből alakult III. nemzeti congressus. Hivatkozik a cikk arra, hogy a legkomolyabb statisztikusok kiszámították, mikép minden elítélt visszaadása az erkölcsös és becsületes életmódnak, legalább 1000 frank hasznot jelent a társadalomra nézve. Ha tehát a büntető rendszer és a rabvédelem helyes combinatióját találjuk meg azon 160—170,000 elítélttel szemben, ki a börtönökből szabadul, s ha csak 40 % -át téríti vissza a jó útra azoknak, kiket a mai rendszer végzet-szerűleg dob oda a visszaesésnek, úgy ez maga milliókat jelentene évenként a társadalomra nézve.

Már pedig ez a 40 % nincs túlmagasan fölvéve; tanuja Belgium, mely azt túl is haladta a börtönrendszer és a rabvédelem üdvös befolyása által. Anglia pedig, hála a „Discharged prisoners ind society“ és a fővárosi bizottság működésének, minden évben több ezer delinquent ment meg a társadalomnak. Negyven hasonló természetű egylet terjeszti ki működését a brit szigetek egész területére.

Ezzel ellentétben Franciaország eddig a magánjótékony-ság körébe utalta ezt a kérdést, s ma már nyilvánvaló, hogy a magánjótékony-ság mitsem tett a cél elérésére. Pedig a jelenkori demokratikus társadalomban az állam szerepe teljesen megváltozott. Többé nem csupán támogatással tartozik a közügyek terén, hanem irányt kell adnia.

A mi a kérdés meritumát illeti, Roux abban a nézetben van, hogy a rehabilitatio szükséges ellensúlyozója a fenyítésnek. A rabvédelem kérdésének megoldása egyértelmű a társadalmi problema egy részének megoldásával.

Bizottságok megalakítását ajánlja tehát, még pedig gyakorlati férfiakból s a kik ismerősek a munkásosztályok bajjaival, szükségleteivel, szokásaival, s képesek munkát szerezni a kiszabadultaknak, vagy legalább útbaigazíthatják őket.

De ez még nem elég. Ha a bizottság tagjaitól odaadást és buzgalmat akarunk, szükség lesz őket gyakori érintkezésbe hozni a letartóztatottakkal. Így történik ez Belgiumban és Glasgowban. Az a sok iparos s üzletember, ki a patronage-nak tagja, sorba látogatja a letartóztatottakat, tanulmányozza őket, meghallgatja beszédeiket, ösztönzi, bátorítja s végül büntetési idejük leteltével szolgálatába fogadja őket.

Kifejti aztán Roux, hogy a patronage lehet egyéni vagy collectiv. Egyéni akkor, ha a bizottság buzgósága minden büntetését kitöltöttek külön foglalkozást szerez; collectiv pedig, ha a kiszabadult elítéltek számára egy munkaházat, menhelyet nyitnak. Roux beismeri, hogy az egyéni patronage-forma előnyt érdemel a collectiv-forma fölött, mindazonáltal úgy véli, hogy legtöbb esetben, vagy legalább a börtönből közvetlen kilépőkre nézve a collectiv védelem nélkülözhetlen, hahár csak átmenetinek kell lennie.

Eléggé nem hangsúlyozhatónak tartja, hogy a kiszabadult munkája egész hasznát élvezze, nehogy abban a bizsomban legyen, hogy rajta üzletet akarnak csinálni. Kell, hogy mindjárt eleinte tisztán és világosan megértse, hogy mindaz, a mit szerez, az övé, levonva abból mérsékeltlen számított napi kiadását. Végül az is óhajtandó, hogy az üzletben való néhány havi tartózkodás után a kiszabadult külön bizonylatot kapjon, mely reá nézve részleges rehabilitációt jelentsen.

* * *

Az idén hagyta el a sajtót *Descamps* lovag belga senátor figyelemreméltó emlékirata „*Essai sur l'Organisation de l'arbitrage international*“ czímen, melyben a legutóbb nálunk tartott interparlamentaris konferentián is élénk részt vett szerző a nemzetközi békebiróságok létesítésére vonatkozólag, oly eredeti, s megfontolásra érdemes elmékedéseket közöl, hogy, bár azok, kik a legutóbbi interparlamentaris konferenciák ülésezései alkalmával az időszaki sajtót figyelemmel kísérték, mindenesetre ismerősek *Descamps*-nak ez irányban kifejtett actiójával, mégis érdemesnek tartjuk e nagyfontosságú problema iránt ifjúi hévvel lelkesedő, s megoldására minden lehető elkövető szerzőnek mindenesetre egészséges fölfogását és nézeteit ismertetni.